

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

«28» 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методологія дисертаційного дослідження з соціології

для здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність С5 Соціологія
освітній рівень третій
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Рік навчання	2
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Юрій САВЕЛЬСЬВ

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник(и):

Юрій САВЕЛЬСЬВ, доктор соц. наук, доцент, професор кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

Микола СИДОРОВ

(підпис)

Протокол № 15 від «27» 08 2025 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 13 від «28» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – формування системи практичних умінь, необхідних для дизайну та самостійного проведення оригінального наукового дисертаційного дослідження у галузі соціології.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. Знати основні методи збору та аналізу соціологічних даних
2. Вміти готувати програму соціологічного дослідження
3. Володіти навичками роботи з англomовною науковою літературою

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін за вибором факультету за освітньо-науковим рівнем «доктор філософії» за спеціальністю «соціологія». Метою дисципліни є формування у майбутніх докторів філософії системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для дизайну та самостійного проведення оригінального наукового дисертаційного дослідження, що включає обґрунтування його методологічних та теоретичних засад, формулювання дослідницьких питань і гіпотез, визначення джерел надійних та валідних даних і методів їх аналізу. Курс спрямований на систематизацію та поглиблення знань та вмінь здобувачів з підготовки та оцінювання емпіричних соціологічних досліджень, що дозволить їм успішно планувати та контролювати дослідницький процес і отримувати обґрунтований науковий висновок у своїй дисертаційній роботі. Опанування дисципліни здобувачами сприятиме формуванню у них цілісної картини соціологічних методів у відповідності до наявних типів дизайну наукового дослідження та підвищить їхню загальну дослідницьку компетентність.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Поглиблення розуміння студентами методології, основних методів і процедур соціологічного дослідження
- Формування вмінь розв'язання наявних методологічних проблем обґрунтування результатів емпіричного дослідження в соціології із застосуванням експериментального, наглядного, якісного, кількісного або змішаного дизайну
- Формування вмінь вибору оптимальних методів соціологічного дослідження (збору та аналізу даних) та їх практичного застосування при плануванні дисертаційної роботи

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01).
- Здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК03).
- Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з соціології та суміжних галузей (ФК01).
- Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері соціології, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та освітній діяльності (ФК03).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
2.1	Оцінювати та обґрунтовувати методологічну базу наукового дослідження, зокрема, для своєї дисертаційної роботи у міжнародному контексті	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Творче практичне завдання	25
2.2	Оцінювати можливості і обмеження новітніх методів наукових досліджень із застосуванням експериментального, наглядного, якісного, кількісного або	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Творче практичне завдання	25

	змішаного дизайну			
2.3	Формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми і обирати оптимальний дизайн дослідження та відповідні методи збору та аналізу даних для перевірки гіпотез	Практичне заняття, самостійна робота	Творче практичне завдання	25
2.4	Визначати методологічні принципи та планувати своє дисертаційне дослідження в залежності від мети та згідно з нормами професійної і академічної етики	Практичне заняття, самостійна робота	Творче практичне завдання	25

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	2.1	2.2	2.3	2.4
Програмні результати навчання (назва)				
ПРН1. Набути універсальні навички дослідника, зокрема в усній та письмовій презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, здійснювати пошук та критичний аналіз інформації, концептуалізувати та реалізовувати наукові проєкти, управляти науковими проєктами, складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проєктів, реєструвати права інтелектуальної власності	+	+	+	
ПРН4. Планувати і виконувати емпіричні та теоретичні дослідження з соціології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики			+	+
ПРН5. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми			+	+
ПРН7. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з соціології у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу	+	+		
ПРН9. Опанувати іноземну мову на рівні достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової діяльності іноземною мовою (англійською або іншою, відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних професійних, наукових та навчальних публікацій з відповідної тематики	+	+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Творче практичне завдання з теми 1, РН 2.1, РН 2.2 = 20 балів/12 балів
2. Творче практичне завдання з теми 2, РН 2.1, РН 2.2 = 20 балів/12 балів
3. Творче практичне завдання з теми 3, РН 2.3, РН 2.4 = 20 балів/12 балів

- підсумкове оцінювання: *Іспит (творче практичне завдання) РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3, РН 2.4 = 40 балів/24 бали*

- умови допуску до підсумкового оцінювання:

Студент допускається до іспиту за умови успішного виконання і особистого представлення (не нижче порогового рівня позитивної оцінки) практичних завдань з теми 1 20 балів/12 балів, з теми 2 20

балів/12 балів, з теми 3 20 балів/12 балів, які подаються у письмовому вигляді та в електронній формі з презентацією не пізніше встановленого терміну, передбаченого тематичним планом.

7.2 Організація оцінювання:

1. Творче практичне завдання з теми 1, РН 2.1, РН 2.2, проводиться письмово на практичному занятті – після теми 1.
2. Творче практичне завдання з теми 2, РН 2.1, РН 2.2, проводиться письмово на практичному занятті – після теми 2.
3. Творче практичне завдання з теми 3, РН 2.3, РН 2.4, проводиться письмово на практичному занятті – після теми 3.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	Обґрунтування методологічних та теоретичних засад соціологічного дослідження	2	2	6
2	Застосування експериментального, наглядного, якісного, кількісного або змішаного дизайну у соціологічному дослідженні	2	6	10
3	Обґрунтування вибору дизайну та методів соціологічного дослідження для дисертаційної роботи		6	10
4	<i>Творче практичне завдання з теми 1</i> На основі рекомендованої та додаткової літератури підготувати 2 резюме (в графічній або табличній формі) і порівняти методи соціологічного дослідження та основні типи дизайну. При порівнянні визначити можливості і обмеження методів та різних типів дослідницького дизайну.		4	20
5	<i>Творче практичне завдання з теми 2</i> Обрати 1 наукову публікацію у провідному міжнародному журналі та 1 у провідному українському журналі з теми дисертаційної роботи і оцінити адекватність обраного дизайну та методів дослідження для досягнення заявленої мети, перевірки гіпотез та обґрунтування висновків. Порівняти публікації і підготувати письмовий звіт (до 3 сторінок).		4	20
6	<i>Творче практичне завдання з теми 3</i> На основі рекомендованої та додаткової літератури сформулювати гіпотези і обґрунтувати вибір дослідницької парадигми, дизайну та методів соціологічного дослідження для дисертаційної роботи. Пояснити, як ви плануєте довести достовірність отриманих результатів. Порівняти свій вибір з наявними практиками у дисертаціях з соціології в Україні (на матеріалі 2-3 авторефератів або анотацій дисертацій) і підготувати письмовий звіт (до 5 сторінок).		6	20
	ВСЬОГО	4	28	86

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 4 год.

Практичні заняття - 28 год.

Консультації - 2 год.

Самостійна робота - 86 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Neuman L.W. *Social research methods*. 7th edition. Pearson Education, 2014.
http://letrunghieutvu.yolasite.com/resources/w-lawrence-neuman-social-research-methods_-_qualitative-and-quantitative-approaches-pearson-education-limited-2013.pdf

2. Trochim W., Donnelly J. P., Arora K. *Research methods: The essential knowledge base*. Second Edition. CENAGE Learning, 2016. <https://conjointly.com/kb/table-of-contents/> & <https://books.google.com.ua/books?id=0yxBBAAAQBAJ&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>
3. Creswell J. W., Creswell J. D. *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. 5th Edition. – Sage publications, 2018. <http://155.0.32.9:8080/jspui/bitstream/123456789/1091/1/Qualitative%2C%20Quantitative%2C%20and%20Mixed%20Methods%20Approaches%20%28%20PDFDrive%20%29-1.pdf>
4. Bhattacharjee A. *Social science research: Principles, methods, and practices*. University of South Florida, 2012. https://digitalcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=oa_textbooks
5. Vogt W. Paul, et al. *Selecting the right analyses for your data: Quantitative, qualitative, and mixed methods*. Guilford Publications, 2014. <http://soc.univ.kiev.ua/uk/library/selecting-right-analyses-your-data-quantitative-qualitative-and-mixed-methods>

Додаткова:

1. Jaccard J, Jacoby J. *Theory construction and model-building skills: A practical guide for social scientists*. Guilford publications, 2020. https://books.google.com.ua/books/about/Theory_Construction_and_Model_building_S.html?id=mSg5XpNaXc0C&redir_esc=y
2. King G., Keohane R., Verba S. *Designing Social Inquiry: Scientific Inference in Qualitative Research*, New Edition. 2nd ed. Princeton: Princeton University Press, 2021. https://books.google.com.ua/books?hl=en&lr=&id=RFMgEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR9&ots=z0ooQvr0P5&sig=a6LTYCVb2Wpk87Tpp9kLA3Wa0QI&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
3. *Social research methodology and new techniques in analysis, interpretation, and writing*. - Islam, M. Rezaul, ed. IGI Global, 2018. DOI: 10.4018/978-1-5225-7897-0 (Ch.1, Ch.2, Ch.3) https://books.google.com.ua/books/about/Social_Research_Methodology_and_New_Tech.html?id=6CBDwAAQBAJ&redir_esc=y
4. Стивен Гокінг, Леонард Млодінов. Великий замисел. Переклад з англійської: Микола Климчук; ілюстрації: Пітер Болінгер. Харків: КСД, 2017 (3 розділ. Що є реальність)
5. Лакатош І. Методологія наукових дослідницьких програм // Психологія і суспільство. 2007. - 4 (30). С.11-29. <http://pis.wunu.edu.ua/index.php/uapis/article/viewFile/316/316>
6. Савельєв Ю.Б. Вирішення методологічних і етичних проблем соціологічних досліджень в умовах війни та поляризації суспільства // Український соціум. – 2019. – № 4. – С. 172-176. <https://doi.org/10.15407/socium2019.04>
7. Савельєв Ю.Б. Соціальне включення як вимір модернізації європейських суспільств. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора соціологічних наук (November 12, 2018). <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3423957>

10. Додаткові ресурси:

1. Trochim, William M. *The Research Methods Knowledge Base*, 2nd Edition. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://conjointly.com/kb/>
2. *Research Design in Social Data Science* — SAGE Campus [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://campus.sagepub.com/research-design-in-social-data-science>